

K disertační práci Mgr. Stanislavy Kaiserové Jiří Gruša – autor bilingvní a vícejazyčný.

Nejsa germanistou předložím pouze několik poznámek: v rovině obecné je práce věnována autorovi (nar. 1938), jehož možno považovat za nositele osudu českého literáta na přelomu tisíciletí: až barokní je rozpětí jeho tvůrčího arseálu od krotkého veršování přes klukovsky trucovitá až vzpurná vystoupení na stránkách *Tváře* (k jejímuž prvnímu „pohřbu“ r. 1965 dosti přispěl) a *Sešitů pro mladou literaturu*, přes kreativní hrátky s jazykem v textech prozaických o pár roků později (pod pseudonymem Samuel Lewis trestně stíhán za text *Listů z Kalpadocie* pro šíření pornografie, pár roků nato za prózu *Dotazník aneb Modlitba za jedno město a přítele* interpretovanou coby „útok na společenské zřízení“) až po psychologickou analýzu osobnosti jednoho z nejkontroverznějších prezidentů (*Beneš jako Rakušan*); absolvoval též cestu disidenta (s podpisem Charty 77), exulanta, zbaven čs. státního občanství, po znovunabytí jmenován Jeho Excelencí v Německu a později v Rakousku, mezitím ministrem školství v České republice, též předsedou mezinárodního sdružení PEN – klubů; umírá po nezdařené operaci ve dvaasedmdesáti letech. Básník, prozaik, překladatel, autor vícejazyčný, publicista, politik. Lze toto vtěsnat do – řekněme – středoškolské výuky?

Autorka v práci dokazuje, že ano, a to jak v rovině teoretické díky skvělé znalosti kompletního Grušova díla a jej obklopující literatury sekundární, tak v rovině praktické strukturou práce, jež ústí v závěrečnou inspirativní kapitolu didaktickou: v první části (*Grušova práce s jazykem*) zvládnut nelehký úkol představit autora - mj. též prostřednictvím jeho „fines“ tvůrčích, přiblížením jeho umělecké „řeči“, ne vždy průhledné, častěji komplikované, a to pokud možno s vazbami na dobové klima; ve druhé kapitole (*Mnohoznačnost literárního díla*) nabídnut prostor pro analýzu „jazykových hrátek“ (v dobovém kontextu let šedesátých až osmdesátých však nikoliv pouze příznačně grušovských, viz kalpadocina – ptydepe - jerkština), ale též příkladně pro aplikaci kunderovského pojetí ironie - nejednoznačnosti, mnohosti coby relativizace injektující do díla jistou „nadhodnotu“ či „nadstavbu“ otazníků - zde shledávám zvláště prostor pro aktivaci studenta. Z dalších kapitol považuji za jedno z nejlepších míst pasáž o procesu „sebepřekládání“ - inspirativní zvláště v motivu hledání onoho „třetího

prostoru“ pro převod z jazyka do jazyka. Závěrečnou pasáž „didaktickou“ považuji za zdařilou organizačně, nešlo jistě o výsledky výzkumu, jež bylo žel možno předpokládat.

Práci jako celek považuji za cenný – tj. též didaktický - přínos ke „grušovskému“ bádání jak pro její kvality vnitřní, již zmíněné, tak jako výrazný apel ke kreativním aktivitám v přístupu ke studiu jakéhokoliv autora, jeho osudů i jeho díla.

V Plzni 27. 11. 2018

Jiří Staněk